Validatie schattingsmethodiek Defensie

Rapportage Klankbordgroep

21 december 2011

Rapportage Klankbordgroep

Inleiding / Samenvatting

De Klankbordgroep heeft op verzoek van het ministerie van Defensie toezicht gehouden op het door de Universiteit van Groningen (UMCG) verrichte onderzoek naar de betrouwbaarheid van een nieuw ontwikkelde schattingsmethodiek om de beperkingen en mate van invaliditeit te beoordelen bij psychische aandoeningen. Tevens heeft zij het hele ontwikkelingsproces om tot deze nieuwe schattingsmethodiek te komen kritisch getoetst. De Klankbordgroep is op basis van haar bevindingen van mening dat het betrouwbaarheidsonderzoek op een wetenschappelijk zeer verantwoorde wijze is verricht. Tevens meent zij dat de resultaten van het betrouwbaarheidsonderzoek, in combinatie met alle doorlopen stappen in het ontwikkelproces voldoende basis bieden om te kunnen stellen dat de nieuwe schattingsmethodiek een gevalideerde methode is om de het percentage invaliditeit bij (militairen met) psychische aandoeningen vast te kunnen stellen.

Achtergronden

Militairen hebben recht op een militair invaliditeitspensioen als zij blijvend letsel c.q. invaliditeit oplopen tijdens en door de uitoefening van de militaire dienst onder buitengewone omstandigheden. De mate van invaliditeit wordt medisch vastgesteld aan de hand van een invaliditeitsschaal, de War Pension Committee (WPC) – schaal. Deze schaal dateert van vlak na WO II en kent nauwelijks tot geen richtlijnen voor de beoordeling van de invaliditeit bij militairen met psychische aandoeningen. In opdracht van het ministerie van Defensie heeft de commissie "WPC - Psychische invaliditeit militairen (PIM)" een schattingsmethodiek voor de beoordeling van de psychische invaliditeit ontwikkeld. Deze methodiek staat beschreven in het rapport "Schade in schalen de psyche in beeld" of te wel het "PIM rapport". De methodiek is positief beoordeeld door leden van de Gezondheidsraad.

Het ministerie van Defensie heeft, per ministeriele regeling d.d. 27 juni 2008, nr.P/ 2008011730, medische protocollen ingevoerd voor de invaliditeitsbeoordeling bij militairen. Het PTSS protocol maakt hiervan deel uit. In dit protocol wordt de nieuwe methodiek gebruikt om de mate van invaliditeit bij psychische aandoeningen te schatten. Deze nieuwe schattingsmethodiek moet worden gezien als een aanvulling op de WPC – schaal.

De toenmalige Staatssecretaris van het ministerie van Defensie heeft de Tweede Kamer en de Centrales van overheidspersoneel, vertegenwoordigd in het Sectoroverleg Defensie, toegezegd de nieuwe schattingsmethodiek te valideren. Een onderzoek naar de betrouwbaarheid van de schattingsmethodiek en een onafhankelijke toets op alle stappen die in het ontwikkelingsproces om te komen tot een nieuwe schattingsmethodiek zijn gezet, vormen de bouwstenen om tot een uitspraak over de validiteit van te kunnen komen.

Samenstelling Klankbordgroep

1. Voorzitter: Mr. Dr. N.H.Th. Croon, verzekeringsarts, (ex)hoofdredacteur Tijdschrift voor bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde

2. Prof. Dr. J.H.B.M.Willems, Emeritus Hoogleraar sociale verzekeringsgeneeskunde, voorzitter commissie WPC-Schaal en commissie WPC-Pychische Invaliditeit Militairen

3. Prof Dr. G.F. Koerselman, Hoogleraar psychiatrie Universitair medisch centrum Utrecht, afdeling Psychiatrie Academisch Ziekenhuis Utrecht. Extern adviseur Commissie WPC – PIM.

4. Mevrouw Dr. W.A.H.J. van Stiphout, epidemioloog B, arts M&G

Opdracht Defensie aan klankbordgroep

1.Toezicht houden op het door de universiteit van Groningen te verrichten onderzoek. De klankbordgroep moet de onderzoeksopzet, de onderzoek gegevens, de onderzoeksbevindingen en (geclaimde) resultaten op afstand kritisch beoordelen. Het wetenschappelijk karakter van het onderzoek wordt hierdoor geborgd. De voorzitter van de klankbordgroep moet een eindverslag maken van de bevindingen en van de aanbevelingen welke zij heeft gedaan. Tevens moet de klankbordgroep een uitspraak doen over de legitimiteit van het verrichte onderzoek. De bevindingen moeten worden aangeboden aan de het ministerie van Defensie.

2. De klankbordgroep moet een uitspraak doen over de validiteit van de nieuwe schattingsmethodiek. Dit houdt in dat zij alle stappen, die in het ontwikkelproces om te komen tot een nieuwe schattingsmethodiek zijn gemaakt, moet toetsen. De uitspraak over de validiteit dient eveneens terug te komen in het eindverslag.

Aanpak

- De klankbordgroep is vier maal bij elkaar gekomen voorafgaand aan regulier overleg met het UMCG. Voorafgaand aan dit vooroverleg werden de stukken van het UMCG bestudeerd. Tijdens het vooroverleg werden de stand-, bespreek- en aandacht punten bepaald.

- De klankbordgroep heeft vier maal met het UMCG een intensief meerdere uren durend overleg gevoerd aan de hand van presentaties en ingebrachte stukken. De klankbordgroep heeft op positief kritische wijze het onderzoek en de bevindingen van commentaar voorzien, vragen gesteld en verheldering over diverse onderwerpen gevraagd.

- De klankbordgroep heeft separate verslagen gemaakt van haar bijeenkomsten. Ook alle gemeenschappelijke bijeenkomsten en daarbij gemaakte afspraken zijn genotuleerd.

- De klankbordgroep heeft inzage gehad in de rapporten van de commissie WPC – schaal, de commissie "schade in schalen psychische invaliditeit militairen" en kennis genomen van de commentaren van de leden van de Gezondheidsraad en de reactie van de voorzitter commissie

WPC – PIM op deze commentaren. Daarnaast heeft de Klankbordgroep inzage gehad in de onderzoeksopdracht aan het UMCG en kennisgenomen van de overwegingen hierbij.

Bevindingen

De klankbordgroep heeft de opzet en voortgang van het onderzoek intensief besproken met de Groningse onderzoeksgroep en geconstateerd dat een zorgvuldige opzet gekozen is, die voldoet aan de wetenschappelijke standaard. In de internationale literatuur is gezocht naar voorbeelden van vergelijkbare betrouwbaarheidsonderzoeken, doch het is verrassend hoe weinig vergelijkbaar onderzoek hiernaar gedaan is. Voor de betrouwbaarheidsmaten is daarom uitgegaan van wat wetenschappelijk hiervoor gebruikelijk is. De keuzes die de onderzoekers gemaakt hebben acht de klankbordgroep juist.

De variatie in oordeel blijft volgens dit onderzoek beperkt tot maximaal 10%, hetgeen een goede uitkomst is. De non-respons geeft geen aanleiding te veronderstellen dat er selectie heeft plaatsgevonden, die aan de resultaten afbreuk kan doen.

De klankbordgroep heeft voorts met het UMCG de leesbaarheid en volledigheid van het rapport besproken en geconstateerd dat alle suggesties dienaangaande zijn verwerkt. Dit heeft naar onze bevinding geleid tot een goed en volledig rapport.

Overwegingen

Het feit dat dit onderzoek een betrouwbaarheidsonderzoek is betekent niet a priori dat er getwijfeld wordt aan de betrouwbaarheid.

Het schattingsinstrument is een samenhangend systeem. Het is niet aan te raden de systematiek op onderdelen te wijzigen.

Psychische beperkingen blijven altijd deels subjectief, ergo er blijft altijd een zekere interpretatieruimte die tot variatie in beoordeling kan leiden. Dit verschil moet worden geaccepteerd. Een invaliditeitsvariatie van 10% kan naar (internationale) bevindingen voor een schattingsinstrument in dat verband als een aannemelijke variatie worden beschouwd.

Een uitspraak of het instrument valide is in een populatie waar een hoog invaliditeitspercentage wordt gescoord kan niet worden gedaan. In de praktijk blijken hoge percentages in de doelgroep weinig voor te komen, zodat naar alle waarschijnlijkheid deze vraag theoretisch zal blijven.

Conclusies

Ad 1 Het ontwikkelingsproces om tot een nieuwe schattingsmethodiek voor de beoordeling van de mate van invaliditeit bij psychische aandoeningen is door de klankbordgroep op verzoek van het Ministerie van Defensie kritisch en met positieve uitkomst getoetst. De Klankbordgroep is op basis van haar bevindingen van mening dat het betrouwbaarheidsonderzoek op een wetenschappelijk zeer verantwoorde wijze is verricht. De legitimiteit van het onderzoek is daarmee volledig.

Ad 2 De resultaten van het betrouwbaarheidsonderzoek, in combinatie met alle doorlopen stappen in het ontwikkelproces bieden een goede basis om te kunnen stellen dat de nieuwe schattingsmethodiek een betrouwbare en valide methode is om de beperkingen en het percentage invaliditeit bij (militairen met) psychische aandoeningen vast te kunnen stellen. Het instrument is derhalve met het oog op een aanvaardbare inter- en intra-dokter variatie als schattingsinstrument voor de invaliditeitsbeoordelingen inzetbaar.

Utrecht, 21 december 2011

De voorzitter van de Klankbordgroep,

Mr. Dr. N.H.TH. Croon,